

Asia: VN/26120/2023

Arviomuistio viranomaisia koskevista seuraamuksista tietosuojalainsäädännön rikkomisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Savon hyvinvointialueen lausunto arviomuistioon viranomaisia koskevista seuraamuksista tietosuojalainsäädännön rikkomisesta

Oikeusministeriö on pyytänyt Etelä-Savon hyvinvointialueelta lausuntoa arviomuistiosta, jossa käsitellään viranomaisia koskevia seuraamuksia tietosuojalainsäädännön rikkomisesta. Arviomuistiossa tarkastellaan muun muassa hallinnollisten seuraamusmaksujen soveltamisalan laajentamista viranomaisiin mukaan lukien myös hyvinvointialueet.

Etelä-Savon hyvinvointialueen näkemyksen mukaan oikeusministeriön muistiossa käsitellään kattavasti seuraamuksia tietosuojalainsäädännön rikkomisesta.

Käsityksemme mukaan seuraamusmaksujen laajentaminen viranomaisiin ei kuitenkaan tosiasiasa saisi aikaan tavoiteltua lopputulosta eli parantaisi yksityishenkilöiden henkilötietojen suojaa. Jo voimassa olevan lainsäädännön mukaan viranhaltijoita koskee laaja virkavastuu, joka voi toteutua rikosoikeudellisena, hallinto-oikeudellisena tai vahingonkorvausoikeudellisena seuraamuksena. Seuraamusmaksujen sijaan valvovan viranomaisen ennakkollisen ohjauksen ja neuvonnan sekä valvonnan lisääminen ovat tehokkaampia tapoja suojata yksityishenkilöiden henkilötietoja. Myös riittävien resurssien ja osaamisen takaaminen viranomaisille mahdollistaa tietosuojan jatkuvan ylläpidon ja kehittämisen.

Viranomaisia koskee useimmissa lakisääteisissä palveluissa henkilötietojen käsittelypakko. Näkemyksemme mukaan seuraamusmaksun ulottaminen julkiseen terveydenhuoltoon voisi

pahimmillaan vaarantaa näiden palvelujen toteutumisen ja aiheuttaa terveydenhuollossa jopa potilasvahinkoja, jos tietoja ei uskalleta käsitellä sanktioiden pelossa.

Julkiselle sektorille kohdistetut hallinnolliset seuraamusmaksut tietosuojasäännösten rikkomisesta voisivat olla uhka yksityisyyden suojan ja julkisuusperiaatteen mukaisten perusoikeuksien keskinäiselle punninnalle sekä julkisuusperiaatteen toteutumiselle viranomaistoiminnassa. Seuraamusmaksulla voi siten olla vaikutuksia viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen ja yksilön perusoikeuksien toteutumiseen. Maksu painottaa yhtä perusoikeutta viranomaistoiminnassa muiden perusoikeuksien kustannuksella, ja näin ollen vaarantaisi viranomaistoimintaan kuuluvan perusoikeuspunninnan.

Valtio rahoittaa nykyisin julkisen terveystalouden toiminnan lähes kokonaisuudessaan valtion talousarviovaroista. Hyvinvointialuetta koskevan seuraamusmaksun määrääminen johtaisi käytännössä tilanteeseen, jossa valtio sekä vastaisi seuraamusmaksujen kustannuksesta, että niiden kustannusten kompensoinnista takaisin hyvinvointialueille. Viimekädessä seuraamusmaksu tulisi veronmaksajan maksettavaksi.

Edellä mainituilla perusteilla Etelä-Savon hyvinvointialue ei kannata tietosuojaa koskevien hallinnollisten seuraamusmaksujen laajentamista koskemaan viranomaisia.

Taskinen Sirpa

Etelä-Savon hyvinvointialue - Yhteiset palvelut, juristi ja tietosuojavastaava